

Pa še nekaj! Ali so prvaki res tako zabiti, da mislijo, da bodejo Nemce s tem gospodarsko uničili, ako nahujskajo pr svojih nevednežev v boj kot? Za tako neumne naj se nikar ne delajo! Nemski narod je najbogatejši narod, njegovo gospodarstvo je utrjeno in malenkostno ruvanje prtljikega prvstva mu ne bode škodovalo. Kaj pa, ko bi Nemci nakrat sulico obrnili in pričeli iz prvškega hujskanja posledice izvajati? Le ozirno se malo na to dejstvo! Zdaj pride vinska trgatev. Kmet že komaj čaka, da bi dobil mošt izpod preše in ga prodal, kajti eksekutor že trka na vrata. Kaj ko bi Nemci nakrat ne kupovali več tega vina? Štajersko vino je gotovo imenitna kapljica, ali razširjeno je še malo, ljudem se še ne dopade, ker še niso prišli na okus. Le Nemci zamorejo kupiti in razširjevati to štajersko vino. Kaj ko bi Nemci nakrat ne hoteli kupiti od nobenega prvško zagriženega kmeta? Le ena sama firma v Ptujju nakupi vsako leto 10.000 hektolitrov vina od kmetov. Ali mislite, da bi se ne mogla na drug način vina preskrbeti? Dosljej se ni pri vinski kupčiji nikdar vprašalo: ali si ti vinski kmet prvškega ali naprednega prepričanja? Kaj ko bi se to odslej storilo? Ali bodeta dr. Ploj in dr. Jurtela vsa vina popila? Le pamet, pamet! In isto je z živinorejo. Kaj ko bi meščani in tržani nakrat rekli: prvški kmetje naj pojedajo svoje voličke sami?! Tudi to bi bilo mogoče in tudi takšni boj kot se da organizirati. Tako je z vsemi panogami kmetijstva. Kmetijstvo je le tedaj racionalno, ako je kupčija dobra. To kupčijo pa bi Nemci lahko temeljito pokvarili. Omenimo še, da je jako mnogo slovenskih trgovcev, zdravnikov, mešetarjev, advokatov itd., ki so naravnost odvisni od Nemcev. Mi poznamo več slovenskih zdravnikov, ki bi imeli 24 ur na dan prostih, ko bi ne imeli nemške kliente. Ravno tako stoji stvar s slovenskimi advokati. Najbolj zagriženi prvški advokati živijo edino od Nemcev. Zakaj pa ima n. pr. dr. Brumen v Ptujju le nemški napis? Zakaj deluje nemški posl. Walcher za slov. advokata Brejca? Ah, mi že vemo zakaj! In neki večji trgovec v Ptujju n. p. ima zelo včlike kupčije z Nemci. In tako tudi drugi.

Pa pojdimo še naprej. Kaj ko bi n. p. velikanska industrijska družba na Kranjskem odpuštila svoje slovenske delavce? Kam bi šli ti delavci? Na Nemško! Kam gre slovenski rudar, kadar nima doma več dela? Na Nemško! Kaj ko bi vsi nemški trgovci odpuštili svoje slovenske komije? Kaj ko bi svoje slovenske posle odpuštili? Le bodimo si odkritosrčni! Veliko več Slovencev služi pri Nemcih kruhanega obratno.

Zato so prvške groznije z boj kotom smešne in otročje! Le poskusite in doživeli bode čudovite slučaje. Ali mi vemo, da ljudstvo samo te gonje ni krivo. Mi vemo, da se ljudstvo ne pusti nahujskati v tak obupni boj, ki bi le ljudstvu samemu škodoval. Zato bodemo pa pričeli objavljati vse, kar vemo o gotovih prvških štacunah, advokatih, zdravnikih, posojilnicah. Ako že hočete, potem z ob za zob!

Ljudstvo, ti se pa vzdrami! Uviduj z vsakim dnevom, da je geslo „svoji k svojim“ le farbarija, le izraz sebičnosti prvštva. In vrži liste in hujškače, ki te hočejo na ta led spraviti, iz tvoje hiše!

Dva človeka sta bila v Ljubljani ustreljena, deset pa jih je težko ranjenih. Kmetje! To je posledica gonje prvških listov in hujškačev. Ti zločinci hočejo, da bi tudi na Štajerskem kri tekla. Kmetje, ne pustite se nahujskati v nesrečo, kajti račun bi plačali le vi!

Dopisi.

Gorica pri Račah. V 37. številki „Slov. Gospodarja“ vprašuje jako ponižno dopisnik, kdo so bili Muršec, Plohl in Šegula. Prijatelj, kako pa vidiš pezdir v očesu drugih, ko pa bruna v svojem ne čutiš? Mi pa vprašamo tebe, neumni dopisun, kdo so pa bili kaplan Šlamberger, župnik Ilesič e tutti quanti, to so bili angelji varuhi otročje nedolžnosti, kaj ne? Groziš, da se bomo že pomenili; mi pa rečemo: če ti ne odjenjaš bomo vsej klerikalni svojati potegnili maske iz obrazov, tudi tebi slavni go-

rički dopisnik. Rajši bi pisal, kako klaverno je izpala vaša veselica izobraževalnega društva. Tistih 30 študentov, ki bi bili imeli igrati „kmet in fotograf“, so baje rajši zamudili vlak; ko pa je začel vaš imenitni pevski zbor, obstoječ iz šoštarja Pečiča, prepevati, jo je tebi tako priljubljeni župnik tudi rajši odkuril. (Prav mu je, kakor sem slišal, cesarske jubilejne slavnosti se pa v Cirkovcah ni udeležil, temveč je še nasprotovale; pod častno besedo je obljubil, da bo bral na dan cesarjevega rojstnega dne mašo ob 8. uri, a bral je je potem ob 7 uri. Figamož! Ter še za tisto zahteval 25 kron, čujte 25 kron!) Še par takih prireditvev, pa bomo Goričani postali slavni kakor tisti ki so bika v turen vlekli. Amerikanci slovijo zaradi svoje izobraženosti, pa ob letu bojo pravnice 00 proti vam. Kristus je nekoč rekel: Blagor ubogim v duhu! Bo že štimalo! Pa zdrav bodi dopisnik.

Eden ki je mimo šel.

Bilčovs (Ludmannsdorf). Dne 8. septembra t. l. obdržala je tukajšna požarna bramba glavno vajo, pri kateri se je pokazalo, da je imenitno izvežbana ter zamore svojo dolžnost v slučaju požara izvršiti. Po vaji vršila se je zabava, pri kateri je podarilo nekaj navzočih celovških gospodev par sodcev pive in cigare. Gosp. obč. svetovalec Achatz je imel govor, v katerem je požarnike pohvalil in jim priporočal skupno, edinostno postopanje. Naši črni pa, katerim je požarna bramba trn v oku, ker se ne da zlorabljeni v njih namene, niso prišli. Že isti večer je izjavil naš župnik, da prihajajo gospodje iz Celovca edino v ta namen, da spodgrebljejo vero. To je seveda nesramna laž. Gospod Achatz v svojem govoru vere in politike sploh omenil ni. V zadnji številki „Š-Mira“ najdemo vsled te zabave hujškajoči članek, ki opisuje Bilčovsane, jamra da sta vera in materini jezik v nevarnosti ter podeli razne nasvete. Podpisan je članek s „slovenski fant“. Mi poznamo tega fantalina natančno. Požarni brambi pristopiti in s tem v splošni blagor delovati, tega ne stori. Ali požarno brambo psovati „tudi proti nje hujskati, to pa zna. Fej temu fantalinu! Sicer je pa ta fantalin duševno omejeni človek in ni v stanu, napisati sam članek. Zato se pač ne motimo, ako smatramo župnika če že ne za pisca vendar za duševnega povzročitelja omenjenega članka. Požarna bramba je vendar priznana potreba v vsaki občini. Ali čudno: kar ne stoji pod črno komando, proti temu se črnuhi borijo, pa če je še tako dobro in potrebno. Kadar se gre za klerikalne namene, potem je vse dobro, pa če stane še toliko. Zadnjič se je oznanilo raz prižnice procesije na sv. Višarje. Udeležilo se je procesije čez 180 oseb, med njimi mnogo takih, ki živijo doma v revščini in katerih deca je lačna. Troški procesije so znašali najmanjše čez 1000 kron. Pri temu so se morali vbogi ljudje deloma še v vozu z volmi voziti, — župnik seveda ne. Ja, ali imamo toliko denarja preveč? Ali je bila procesija res tako potrebna? V občini imamo toliko revežev, ki so podpore nujno potrebni. Nekateri dobivajo na mesec 2—4 kron; pri temu morajo lakoto trpeti. Neki cestni grič bi bil za odstraniti. Vsak dan se tam živina grozno trpinči. Neki most se je podrl in še ni popravljen. Šolsko poslopje nima vode. Otroci pijejo umazano vodo iz potoka in postajajo vsled tega bolani. Odstranjenje teh stvari bi bilo v nujnem interesu prebivalstva, — ali za to nimamo denarja, za klerikalne namene pa ga imamo vedno dovolj. V „Š-Mirovem“ članku čitamo tudi: Proč s slabimi časniki (črnuhi mislijo „Štajerca“). Zato priporočajo seveda svoj „Mir“. Omenimo k temu, da je bil „Š-Mir“ zadnjič zaradi častikraje na 100 kron globe obsojen. In tako čoto hoče dotični fantalin ali kdor je pisal „Š-Mirov“ članek, našim ljudem vsiliti. — Imeli bi še dosti za pisati, ali dovolj za danes. Vam črnosuknežem, Metodovcem in hujškačem pa kličemo: Roko proč od požarne brambe in pustite nas v miru. Kajti ako udarite, udarili bodemo i mi in to močno!

Prvški morilci hujskajo na poboje. Kmet je prepošten, da bi skupno s takimi ljudmi nastopal. Kmetje, bodite mirni! Nikar se ne pustite nahujskati v vojaške bajonete! Naj se gre prvška gospoda sama pretepavati!

Izjava. Odkar so se doigrali neprijetni dogodki predzadnje nedelje v Ptujju, katere imajo edino prvški hujškači na vesti, dobivam od raznih strani grozilna pisma. Da, celo „smrtno obsodbo“ so mi poslali ti moji prvški prijatelji. Ne držim dosti na taka pisma, kajti pes, ki veliko laja, ne grize. Opozarjam le na to, da imam že sled vira teh pisem. Morda se mi posreči, dobiti dotičnega falota, ki grozi z umorom in potem mu živ krst ne bode pomagal pred ječo. V splošnem pa naznamim tistim po prvškemu časopisu nahujskanim morilcem, da sem pripravil za vsak slučaj in da se ne bojim niti zahrbtnih morilčevih napadov. Pa adijo! — V Ptujju, 20. septembra 1908. — Karl Linhart, urednik.

Kmetje pozor! Pomanjkanje krme je pripravilo večino kmetov do tega, da so prodali velik del svoje živine. Pri temu je zlasti opaziti, da je veliko mlade živine razprodane. Le v ptujjskem okraju je n. pr. od maja t. l. naprej vsled večjega klanja in razpošiljatve po železnici zmanjkalo telet za 300 komadov več nego druga leta. Gotovo je torej, da bode imela teletina prihodnjo leto visoko ceno. Kdor mora torej živino prodati, naj raje stari komad živine odda, pa čeprav s škodo. Potem mu bode mogoče, da zredi zanj dva teleta, ki itak le malo mrve potrebuje. Pozor torej, živinorejci!

Iz Spodnje-Štajerskega.

V Ptujju so pričele razmere neprijetne postajati in treba bode poštene metlje. Prvško hujskanje presega že vse meje in ta gonja meri že naravnost na uboj in umor. V čast odraslim kmetom bodi povedano, da se ti ne dajo nahujskati. Le nekaj mladih, v bralnih društvih prav čudno „izobraženih“ mladičev je sedlo na prvški lim. Ti fantiči se bodejo že še spominjali, kakšne neumnosti da delajo. Kadar se zgodi kakšna nesreča, bodejo šli oni v luknjo, ne pa prvški brezvestni hujškači. Opozarjamo te mlade fantaline, da naj ne delajo prevelikih neumnosti, ker bi se jim lahko kaj neprijetnega dogodilo. Več Ptujčanov, ki so prihajali iz mesta, je bilo zadnje dni v okolici napadenih. Lučali so kamenje na vozove. Mi vemo, da odrasli kmetje tega tolovajskega nastopanja ne odobravajo, zlasti zdaj ne, ko jim je treba sporazumljenja z Nemci, ker prihaja čas prodaje vina. Fantje, bodite torej pametni. Orožništvo ima stroge ukaze in zato pozor! Ne pustite se od kranjskih hujškačev v nesrečo zapeljati! — Omenimo tudi še, da je v Ptujju nekaj surovih hlapcev, ki služijo pri Nemcih in uživajo nemški kruh, ki pa vendar nesramno proti Nemcem hujskajo in jih celo napadajo. Nam so ti fantalini znani in objavili jih bomo s polnim imenom, ako ne bode konec teh falotskih nastopov. Naj si grejo v tolovajsko Ljubljano kruh služiti, ako jim je Ptuj preveč „nemški“. Takih brezvestnih junakov se bomo že ubranili. Sicer je tudi med ptujskimi mestnimi delavci nekaj takih možakarjev. Zlasti eden se odlikuje s svojim dolgim jezikom. Treba mu ga bode skrajšati! Pri mestu kruh za lenobo služiti in potem čez mesto psovati, to je že malo preveč. Z ob za zob!

Grozilna pisma dobivajo razni gospodje, m. dr. seveda v prvi vrsti g. župan Josef Ornič. Gospoda župana menda zato sovražijo, ker je z lastno osebo zabranil, da bi bil hofrat Ploj še občutnejše pretepen. S takimi otročarijami seveda ne računni noben pametni človek. Omenimo pa, da se odlikuje v pisanju grozljivih pisem neki tržaški fakini, katerega bomo že opozorili na postave. Mož je v živi stiki s prvškim listom „Edinost“, zato je tudi tako neumen. Na vsak način pa dokazujejo ta grozilna pisma — kulturni višek prvštva.

Smola! Prvaki imajo v Ptujju že smolo. Zadnjič je izšla slavnostna številka tiste v Ljubljani tiskane cunje, ki je najbolj umazana in najbolj barabska. Prvi članek te slavnostne številke sicer precej zabitega lističa se je zavzemal za boj kot ptujjskih trgovcev. Ker je boj kot po postavi prepovedan, bil je dotični list konfisciran. Ali ptujski prvški trgovec Petersič je poživil na postavo in prodajal mirno konfiscirani list naprej. To je nekaj časa trajalo, dokler ni prišla policija in mu povedala nekaj neprijetnega na